

VAN DE BESTUURSTAFEL

Welke kant gaan we uit?

In de afgelopen periode zijn de vernieuwde Statuten (eindelijk) een feit geworden. Om de belangrijkste wijzigingen nog even op een rijtje te zetten, er is voorzien in een verdergaande verzelfstandiging van de afdelingen. De NGV blijft daarmee een vereniging van en voor individuele leden. Natuurlijk juichen wij het van harte toe als er in "groepsverband" geologie beoefend wordt, maar hoe dat plaatselijk geregeld wordt, dat laten we graag aan afdelingen over. Deze blijven wel een onderdeel van de NGV. De afdelingen hebben eigen statuten, een eigen bestuur en ze vragen ook een afdelingscontributie aan hun leden. Die leden hoeven géén lid van de landelijke vereniging te worden. Dat is dus een geheel andere aanpak dan bij de GEA het geval is: daar is ieder lid van een lokale Kring verplicht donateur te zijn (worden) van de landelijke club.

De gesprekken tussen het NGV bestuur en GEA om te komen tot meer samenwerking werden ook voortgezet waar we in de toekomst op uit zouden kunnen komen is nog (lang) niet duidelijk. Het streven is nu om uitvoerbare zaken gezamenlijk op te pakken en samen te doen wat samen gedaan kan worden. Dat is een prachtig streven, maar de exacte uitwerking kost af en toe best wat hoofdbrekens. Het verst gevorderd is het opzetten van een gezamenlijke website; het wordt eigenlijk een koepel waar de bestaande websites onder worden gehangen. Maar wel met veel meer dwarsverbindingen dan vroeger. Ook kunnen er zaken gezamenlijk aangepakt worden, zoals de geologische agenda, zodat iedereen een goed overzicht heeft van wat er allemaal voor interessants op geologisch gebied georganiseerd wordt in Nederland (en daarbuiten).

Voor het eerst in de geschiedenis gaan NGV en GEA een nummer van hun tijdschriften combineren. Het themanummer van Grondboor & Hamer van dit jaar wordt nummer 5/6 van jaargang 69, 2015 en dat wordt ook meteen het vierde nummer van GEA vol. 48 2015. Ik ben erg blij dat we nu al bijna alle wetenschappelijke verhalen als concept af hebben en dat de speciale redactie onder leiding van Timo Nijland (samen met Bert de Boer, Annemieke van Roekel, Nellie Quist en Thomas Kuipers) er iets heel mooi en vooral geologisch interessants van gaan maken. We hebben ook besloten om de Landelijke Contactdag van de NGV te combineren met de Stafdag/donateurendag van

GEA. Op 2 april 2016 gaan we een gezamenlijk programma voor u in elkaar zetten. Het thema wordt plaattektoniek, ik zou bijna zeggen met een knipoog naar de politiek van weleer: "Schuivende panelen".....

Al met al hele positieve ontwikkelingen op weg naar ons 70ste levensjaar, want volgend jaar bereikt de vereniging die eerbiedwaardige leeftijd!

*Paul van Olm
Voorzitter NGV*

*Turkije mei 2015: Gömbe sinkhole met daarachter het Jura-Krijt massief van de Lycische dekbladen.
De hamer is van uw voorzitter.*

Themadag Vuursteen 21 november 2015

Op zaterdag 21 november organiseren we een themadag over het onderwerp "Vuursteen". Bij het ter perse gaan van dit nummer stond het lezingenprogramma nog niet vast wel is duidelijk dat we voor dit boeiende onderwerp zullen kunnen putten uit zowel geologische als archeologische kennis. Het ontstaan van vuursteen, voorkomen in Nederland (en daarbuiten), toepassingen door de (pre)historische mens, maar natuurlijk ook fossielen in vuursteen zullen aan bod komen.

We nodigen leden (en niet-leden) van harte uit om ook hun verzameling te laten zien. In de gezellige kantine van TNO is daar ruimschoots plaats voor. Alles over aanmelden vindt u in de Algemene Informatie.

Uitsluitend voor een (markt)tafel om uw verzameling te laten zien; graag opgeven per mail: ngv.voorzitter@gmail.com.

ALGEMENE INFORMATIE

Themadagen worden gehouden in het gebouw van TNO/Geologische Dienst Princetonaan 6, 3584 CC, Utrecht (De Uithof) en zijn gratis voor NGV-leden, niet-leden betalen € 5,- entree.

Naast de wetenschappelijke lezingen is er een geologische (tweedehands) boekenmarkt en zijn er exposities rond het thema.

Koffie, thee en broodjes zijn te koop.

Tenzij anders vermeld, is er vanaf 10 uur koffie en beginnen om 10.30 de lezingen.

Aanmelding:

Voor het laatste nieuws en aanmelding zie:

www.geologienederland.nl/agenda.html. Daar vindt u ook de weg naar het aanmeldingsformulier. Omdat de zaal toegankelijk is voor maximaal 100 deelnemers, is registratie verplicht. Mocht u geen toegang hebben tot internet dan kunt u zich telefonisch aanmelden bij Shirley van Heck: 0572-364914. Bij inspreken van een voice mail graag uw naam, woonplaats en lidnummer vermelden.

Niet-leden betalen bij de ingang, maar kunnen ook ter plaatse lid worden en zo hun eerste € 5,- alvast verdienen.

Geologische markt

Tijdens iedere themadag is er van 10.00 – 15.15 ook een geologische “markt” met de volgende onderwerpen:

- Stands gerelateerd aan het onderwerp
- Mogelijkheid om uw vondsten te laten determineren
- Geologische tweedehands boeken
- NGV Bibliotheek stand - Leestafel met boeken en tijdschriften, mogelijkheid om te lenen.

Bereikbaarheid TNO/Geologische dienst Utrecht.

Per auto: A28, afslag De Uithof. Borden Budapestlaan/Princetoneplein volgen. Bij het gebouw zijn voldoende parkeerplaatsen.

Openbaar vervoer: stadsbus lijn 28 vertrekt zaterdag elke 20 minuten vanaf het CS Utrecht naar de Uithof (reistijd ca. 20 minuten). Uitstappen halte “Botanische tuinen”.

Voor nadere informatie en routekaartje zie:

www.geologienederland.nl

THEMADAG TERUGBLIK

Een stukje uit de hand-out van de lezing van Olaf Schuiling op de themadag van 24 januari 2015

Het ontstaan van edelstenen

Er zijn verschillende manieren waarop edelstenen (en mooie kristallen in het algemeen) kunnen ontstaan, maar een paar voorwaarden waar aan voldaan moet worden keren steeds terug:

- ze ontstaan altijd via een vloeistof
- ze moeten niet veel last hebben van hun burens
- na hun ontstaan moet het gesteente niet gekraakt worden.

De vloeistof kan een poriënvloeistof zijn die in een gesteente indringt, waarbij de vloeistof vaak reageert met het gesteente, maar het kan (in het geval van diamant of

zirkoon) ook een magma zijn. In sommige gevallen kan het ook een afzetting van het betreffende mineraal op de wand van een holte zijn, denk aan de amethysten uit Brazilië die in enorme holtes groeien.

'Ze moeten niet veel last hebben van hun burens' betekent natuurlijk dat de groei van de mineralen in de buurt niet de groei van de edelsteen mag belemmeren. Dus het omgevende gesteente moet vrij plastisch reageren; zoals kalkstenen of dolomieten op zekere diepte. Of de kristalliseringskracht van de betreffende edelsteen moet groter zijn dan die van de omgevende mineralen, zodat ze hun eigen kristalvorm kunnen opleggen. Behalve mooi, zijn edelstenen dus ook wel een beetje een dwingeland voor hun omgeving.

Dat het gesteente geen tektonische vervormingen mag ondergaan, als de edelsteen eenmaal gevormd is, is duidelijk. Als u uw robijn of diamant mooi wilt houden moet u hem niet met een hamer te lijf gaan (tenzij het u GEEN BARST kan schelen).

Geode met Amethistkristallen

- Foto F.L. Reynders GGM Velp

LEZINGEN EN CURSUSSEN

NGV-cursusaanbod 2015-2016

In het laatste kwartaal van 2015 worden nog twee cursussen georganiseerd. Details en inschrijving op de website <http://www.geologienederland.nl/cursussen.html>. Als u geen toegang heeft tot internet kunt u bellen naar Shirley van Heck (0572-364914). Bij onvoldoende belangstelling gaat de cursus niet door.

Geologie van Nederland

Wanneer: zaterdag 24 oktober van 11:00 u tot 16:00 u

Waar: Alphen a/d Rijn

Wie: Dr. Wim de Gans

Kosten: Inschrijfkosten € 25,- bij inschrijving te voldoen op rekening NL46INGB0001182107 t.n.v. Nederlandse Geologische Vereniging o.v.v. Cursus GeolNed. Niet-leden betalen € 35,-. Inschrijving is definitief. Als de cursus niet doorgaat krijgt u het geld terug.

Aanmelden: Registratie via de website

Ook in Nederland zijn tal van interessante geologische verschijnselen, afzettingen en vormen te bestuderen of te bekijken. In de Cursus Geologie van Nederland zal dit aan

de hand van het ANWB Geologieboek Nederland worden aangetoond. Dit boek dient als leidraad tijdens de cursus en wordt aan alle deelnemers uitgereikt. De cursus zal worden gegeven door Dr. W. de Gans, de auteur van dit boek.

Fossielen prepareren voor beginners

Wanneer: zaterdag 7 en 14 november 2015, 13:30 u - 16:00 u

Waar: Gelders Geologisch Museum, Velp

Wie: Ans Baars

Kosten: Inschrijfkosten € 30,- te voldoen op rekening

NL46INGB0001182107 t.n.v.

Nederlandse Geologische Vereniging o.v.v. cursus fosprep.

Niet-leden betalen € 50,-

Aanmelden: Registratie vóór 20 oktober via de website.

Deze cursus is bedoeld voor mensen die zich nog weinig of helemaal niet hebben bezig gehouden met het prepareren van fossielen, en daar iets van willen weten.

Ans Baars in Tsjechië

In 2016 staan de volgende cursussen op het programma:

Landschappen voor reizigers

Wanneer: Januari 2016

Waar: Zwolle

Wie: Dr. Tom Reijers

Kosten: Inschrijfkosten van € 110,- te voldoen op rekening

NL46INGB0001182107 tnv Nederlandse Geologische

Vereniging o.v.v. cursus landschap. Niet-leden betalen

€ 30,- extra (maar lidmaatschap is € 35,-).

Aanmelden: voor 1 december, via de website.

Op reis zien wij natuur- en cultuur landschappen aan ons voorbij trekken. Om landschappen begrijpend te leren zien, helpt het om iets van de aarde te weten. Natuurlijke landschapskunde is een afgeleide van geologie. Daarnaast zijn er door de mens gemaakte cultuurlandschappen. Deze cursus behandelt de natuurlijke landschappen maar gaat niet voorbij aan cultuurlandschappen. Een syllabus van 100 pagina's is inbegrepen.

Informatie over de volgende cursussen in 2016 vindt u op de website:

- Mineralen determineren (februari)
- Energie drijft de evolutie aan; cursus 1 van 'leergang energie' (maart - april)
- Energie onder Nederland; cursus 2 van 'leergang energie' (april - mei)
- Gesteenteterminatie (najaar)

NGV-BIBLIOTHEEK

Bibliotheek NGV & Gelders Geologisch Museum,

Parkstraat 32, 6881 JG, Velp Tel. 026 3642996

E-mail: bibliotheekgeomus@gmail.com.

Sinds half november 2014 staan alle boeken, rapporten en overdrukken van artikelen, e.d., online, dit wordt ook

up-to-date gehouden. Er zijn trefwoorden aan het materiaal gekoppeld, daarop kan ook gezocht worden (helaas nog niet op twee woorden tegelijk, dat kan wel op de computer in de bibliotheek).

Voor de online NGV-bibliotheek zie

www.geologischmuseum.nl/bibliotheek.html

Op die site staat ook algemene informatie over de bibliotheek en een korte gebruiksaanwijzing van de online applicatie.

Ook nuttig om te weten is dat er via de post boeken

geleend kunnen worden (tegen verzendkosten). Verzoeken

kunnen gedaan worden via bovengenoemd e-mailadres.

Frank Kouwenhoven, bibliothecaris.

TENTOONSTELLINGEN, BEURZEN EN SYMPOSIA

INTERGEM Datum: 21 en 22 november 2015

Zaal: Kinopolis 'event Center'

Adres: Groenendaallaan 394 B-2030 Antwerpen

Openingsuren: Zaterdag 12-18 uur Zondag 10-17.30 uur

Inlichtingen en Inschrijvingen:

Ghislaine (Suzy) Hofmans - p/a F. de L'arbrelaan 12,

B-2170 Merksem

E-mail: beursinfo@acam.be of suzy.hofmans@telenet.be

tel.: 0032(0)3 569 01 75 gsm: 0496/146 503

Website: www.acam.be

GEOLOGISCHE REIZEN

Programma Georeizen 2015

De Stichting "Georeizen" organiseert geologische reizen onder leiding van plaatselijk bekende geologen.

Zo neemt Anne Fortuin u mee naar de rijke en afwisselende geologie van Zuidoost-Spanje van 29 oktober - 5 november 2015. Een uitgebreid artikel over de geologie van het Sorbas bekken verscheen in 2014 in GEA vol 47, nr 3 pag 63-91.

Wiekert Visser neemt u in mee op een rondreis door Oman van 15-29 februari 2016, een land uit 1001 nachten, met een overweldigende culturele geschiedenis. En ook uniek en zeer toegankelijk als het gaat om de geologische schatten. Een grotere anticline zag u nergens ter wereld.

Panama - Een landbrug puzzel, reisdata 28 februari- 15 maart 2016. De geologie van Panama wordt bepaald door een uniek samenspel van tektonische platen. Reis mee naar dit bijzondere vulkanische landschap. Jan Langendoen en Pieter Dercksen vertellen u er onderweg alles over.

Eclips- en vulkaanreis Indonesië van 28 februari-12 maart 2016 Op 9 maart 2016 is in Indonesië een totale zonsverduistering te zien. Ook Georeizen is hierbij! We knopen er een boeiende vulkaanreis aan vast onder leiding van vulkanoloog Manfred van Bergen.

Fuerteventura en Lanzarote 10-24 maart 2016
Het geologische en culturele “hart” van de Canarische Eilanden is op zijn mooist in maart. Twee eilanden, twee gezichten, één geheel. De bestemming is inmiddels volgeboekt, er is een wachtlijst.

Marokko een nieuwe reis: vanaf Fez gaan we naar het zuiden langs de hoogste toppen van de Atlas en steken we door naar de Anti-Atlas. We keren via een andere route door het hooggebergte terug naar Marrakech voor de terugreis. Reisdata 10-23 april 2016.
Begeleiding Rein van Enk en Paul van Olm.

In de eerste week van mei gaan we naar de Gouden Bergen van Beieren. Rein van Enk gaat in op de geologische achtergronden van dit unieke gebied.

Sardinië bezoeken we van 2-11 juni voor geologische en archeologische wandelingen en hoogtepunten van dit intrigerende eiland. Paul van Olm neemt u mee op een tour van Cambrium tot Pleistoceen.

Meer informatie over deze geologische reizen op www.georeizen.nl

De ENCI is al begonnen met de herinrichting van de groeve. Kijk maar eens op www.enci-gebied.nl. Daardoor is het mogelijk, dat gedeelten van de groeve niet mogen worden betreden. Het kan zelfs voorkomen, dat een excursie helemaal niet doorgaat. Wij verzoeken iedereen dan ook van te voren op onze website te checken of de excursie eventueel niet doorgaat.

Onze resterende excursies in 2015:

Zaterdag 03 oktober	Grindgroeve l'Ortye te Meers-Stein.
Zaterdag 10 oktober	Groeve ENCI Maastricht
Zaterdag 31 oktober	Groeve 't Rooth; de laatste zaterdag geopend.
Zondag 8 november	Geologische wandeling rond de St. Pietersberg te Maastricht

Data en nadere gegevens over de lezingen en excursies van de afdeling Limburg worden in het eerste nummer van ons tijdschrift “Spreekende Bodem” gepubliceerd of kunnen op de website van de NGV Afdeling Limburg (www.geologienederland.nl/afdelingen.html - Afdeling Limburg) ingezien worden.

Miel Doumen
Secretaris afdeling Limburg

NIEUWS VAN DE AFDELINGEN

Afdeling Twente

Bezoekersdagen Steengroeve Winterswijk – 2015.

De bezoekersdagen aan de Winterswijkse steengroeve zijn op de eerste zaterdagen van de maanden april t/m november.

Op www.geologienederland.nl/afdelingen.html kiest u voor de afdeling Winterswijk. Daar vindt u een link naar de bezoekersdagen.

Nieuws uit Limburg

Nieuws van Lars, de Mosasaurus, die in april door een 14-jarige jongen werd gevonden.

Intussen is ook de schedel gevonden en blijkt, dat het een Mosasaurus hoffmannii is. De schedel en andere resten liggen intussen in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht te wachten op het prepareren. Meer info is te vinden op: <http://nhmmaastricht.nl/vroeger.html>

Tijdens een excursie naar zand- en grindgroeve de “De Groot” te Landgraaf is een mooi maaseitje gevonden door Jan de Bruijn. Een Maasei is een gerolde vuursteen. Dit steentje van ca. 1,5 cm heeft een prachtige agaatsvorming meegerekregen en is het waard om gezien te worden.

De excursies naar de ENCI zijn helaas alleen voor leden van de afdeling Limburg, maar de andere excursies zijn voor iedereen vrij toegankelijk.

OPROEPEN

Raad van Advies: Secretaris gezocht

De NGV-Raad van Advies geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het Bestuur. Na een periode van ruim 8 jaar leg ik mijn taak neer en ben ik op zoek naar iemand die deze job wil overnemen. De secretaris kan het zo druk of zo rustig hebben als hij/zij wil. Soms is het een korte tijd wat drukker, soms veel minder. De secretaris is met de voorzitter de spil van de Raad.

De Raad is ingesteld door de ledenvergadering en bestaat uit vertegenwoordigers van NGV-afdelingen en uit zes leden, die niet in een afdeling van de NGV deelnemen. Belangrijk deel van de taak is het onderhouden van contacten met de Afdelingen, het NGV-bestuur en de leden van de Raad zelf. Er wordt hooguit een of twee keer per jaar vergaderd; de meeste contacten verlopen per e-mail. Het is nuttig als de secretaris af en toe een afdeling bezoekt.

Bij deze een oproep aan zowel NGV leden uit een afdeling, als ook speciaal aan leden die niet in een afdeling deelnemen; zij kunnen door deze job veel betekenen voor de NGV en de amateurgeologie in Nederland. Interessante contacten zijn “de baten” voor de secretaris. Ondergetekende wil graag inlichtingen geven aan degenen die zich willen oriënteren; bij hem is ook een wat uitvoeriger beschrijving van de taak, van het werk en van de contacten op te vragen. Graag een (vrijblijvend) berichtje aan:

Bert Roebert
Secretaris NGV-Raad van Advies
Harp 17
2121 VX Bennebroek
bert.roebert@hetnet.nl
023 5848055

